

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD-4100-001-09/2014
P/14/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/14/001 „Wykonanie budżetu państwa w 2013 r.”.
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
<i>Kontroler</i>	Milena Szymańska, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 88898 z 7 lutego 2014 r. (dowód: akta kontroli str.1-2)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Urząd Gminy Lichnowy, ul. Tczewska 6, 82-224 Lichnowy (dalej: „Urząd”).
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jan Michalski, Wójt Gminy Lichnowy (dalej: „Wójt Gminy”). (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ planowanie i wykorzystanie przez Gminę Lichnowy (dalej: „Gmina”) dotacji z budżetu państwa przekazanych przez Wojewodę Pomorskiego na realizację w 2013 r. zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (dalej: „zadania zlecone”).

Uzasadnienie oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia przede wszystkim:

- terminowe przekazanie na etapie planowania do Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku (dalej: „PUW”) informacji o kwotach wydatków na zadania zlecone;
- niezwłoczne poinformowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lichnowach (dalej: „GOPS”) o wysokości planowanych wydatków na realizację zadań zleconych;
- terminowe przekazywanie GOPS środków otrzymanych dotacji na realizację zadań zleconych;
- wykorzystanie otrzymanych dotacji zgodnie z przeznaczeniem i terminowe ich rozliczenie;
- prawidłowe sporządzenie sprawozdań Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego za IV kwartał 2013 r.

¹ W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły postępowań w sprawie zwrotu producentom rolnym, na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej² (dalej: „ustawa o zwrocie podatku”), części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (dalej: „zwrot podatku”) i polegały na:

- umieszczaniu (w przypadku wszystkich 114 przeprowadzonych w 2013 r. postępowań zakończonych wydaniem decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 525,0 tys. zł) na wszystkich fakturach VAT dołączonych do wniosków o zwrot podatku adnotacji: „przyjęto w dniu...do zwrotu części podatku akcyzowego” przez osobę niespełniającą wymogów określonych przepisami art. 6 ust. 4 ww. ustawy;
- niewezwaniu (w przypadku 70 postępowań zakończonych wydaniem decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 404,6 tys. zł) producentów rolnych, pomimo wymogu art. 64 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego³ (dalej: „kpa”), do uzupełnienia wniosków, które nie zawierały części danych lub innych elementów, wymaganych przepisami;
- nieprzeprowadzeniu, pomimo wymogu wynikającego z art. 7 kpa, postępowania wyjaśniającego (w przypadku 13 postępowań zakończonych wydaniem decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 17,0 tys. zł – w tym dziewięciu, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 11,9 tys. zł po przeprowadzeniu postępowań z naruszeniem art. 64 § 2 kpa, opisanych wyżej), mimo ustalenia w nich limitu na podstawie innej powierzchni użytków rolnych, niż wskazana przez producentów rolnych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o zwrocie podatku, zawartym we wnioskach.

III. Wyniki kontroli

1. Planowanie przez Gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych

Opis stanu faktycznego

1.1. Gmina przekazała 5 października 2012 r. (w terminie określonym w piśmie PUW⁴) Wojewodzie Pomorskiemu informację o środkach niezbędnych w 2013 r. do sfinansowania realizacji zadań zleconych w rozdziałach klasyfikacji budżetowej: 85212 „Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego” (2.625,4 tys. zł), 85213 „Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej” (25,5 tys. zł) oraz 85228 „Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze” (33,5 tys. zł).

Wojewoda Pomorski nie wymagał przedstawienia przez Wójta Gminy takiej informacji w pozostałych rozdziałach (01095 „Pozostała działalność”, 75011 „Urzędy wojewódzkie”, 85295 „Pozostała działalność”), w których Gmina planowała na 2013 r. wydatki związane w wykonywaniem zadań zleconych.

(dowód: akta kontroli str. 34-36, 798-800)

² Dz. U. Nr 52, poz. 379 ze zm.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 267.

⁴ Pismo nr PS-II.3110.6.2012.JC z 25 września 2012 r.

Wielkość środków w rozdziałach 85212 i 85213 oszacowano na podstawie kwot dotacji wykorzystanych od stycznia do września 2012 r. i przewidywanego wykonania planu finansowego w IV kwartale tego roku – z uwzględnieniem m.in. wskaźników do ustawy budżetowej na 2013 rok. Planowane wydatki w rozdziałach 75011, 01095, 85228, 85295 określono na podstawie – odpowiednio – informacji Wojewody Pomorskiego o przyjętych w projekcie ustawy budżetowej na 2013 r. kwotach dotacji na zadania zlecone (42,0 tys. zł), złożonych wniosków o zwrot podatku (535,6 tys. zł) oraz liczby osób korzystających z: usług pracownika świadczącego specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (31,8 tys. zł) i rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne (61,7 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str.37-76, 229-234, 798-800)

1.2. Gmina otrzymała od Wojewody Pomorskiego 26 października 2012 r. – jeden dzień po terminie określonym w art. 143 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵ (dalej: „ustawa o finansach publicznych”) – informację o przyjętych w projekcie ustawy budżetowej na 2013 r. kwotach dotacji na zadania zlecone⁶, a informację o kwotach tych dotacji określonych w ustawie budżetowej⁷ 26 lutego 2013 r. – z zachowaniem terminu wynikającego z art. 148 pkt 1 ustawy o finansach publicznych. Gmina nie otrzymała informacji o zmianie kwot ww. dotacji w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2013⁸.

(dowód: akta kontroli str. 37-186)

1.3. Zadania zlecone w 2013 r. realizowane były przez Urząd i GOPS. Wójt Gminy:

- poinformował GOPS o kwotach dotacji w rozdziałach 85212, 85213, 85228 i 85295 wynikających z informacji Wojewody Pomorskiego;
- dokonał podziału środków dotacji na zadania zlecone według kryterium podmiotowego: środki w rozdziałach działu 852 „Pomoc społeczne” wydatkował GOPS, a w rozdziałach 01095 i 75011 – Urząd.

(dowód: akta kontroli str. 4-33, 37-195)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionych wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

2. Wykorzystywanie przez Gminę dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych

Opis stanu faktycznego

2.1. Z 3.134,2 tys. zł otrzymanych przez Gminę w 2013 r. od Wojewody Pomorskiego z tytułu dotacji na realizację zadań zleconych, wykorzystano 3.128,3 tys. zł, tj. 99,8%. Ww. dotacje Gmina otrzymała w terminach umożliwiających terminowe wykonywanie tych zadań (zgodnie z wymogiem art. 149 ust. 1 ustawy o finansach publicznych). Środki dotacji w poszczególnych rozdziałach Gmina otrzymała w następujących terminach i kwotach:

- rozdział 01095: w dwóch transzach (465,4 tys. zł i 70,2 tys. zł), na podstawie wniosków Wójta Gminy (ogółem 535,6 tys. zł);
- rozdział 75011: co miesiąc po 3,5 tys. zł (ogółem 42,0 tys. zł);

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

⁶ Pismo nr FB-I.3110.4.2012.EP z 23 października 2012 r.

⁷ Ustawa budżetowa na rok 2013 z dnia 25 stycznia 2013 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 169 ze zm.).

⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 1212.

- rozdział 85212: co miesiąc (na podstawie wniosków GOPS przesyłanych do PUW) od 177,4 tys. zł do 220,5 tys. zł (ogółem 2.440,0 tys. zł);
- rozdział 85213: co miesiąc (na podstawie wniosków GOPS przesyłanych do PUW, a w sierpniu na podstawie wniosku GOPS za lipiec⁹) od 1,1 tys. zł do 2,9 tys. zł, z wyłączeniem września, w którym z wnioskowanej kwoty 2,4 tys. zł otrzymano 0,4 tys. zł w związku z przekazaniem przez PUW w sierpniu 2,0 tys. zł mimo nie składania przez GOPS na ten miesiąc zapotrzebowania (ogółem 23,1 tys. zł);
- rozdział 85228: co miesiąc (na podstawie wniosków GOPS przesyłanych do PUW) od 0,6 tys. zł do 4,3 tys. zł (ogółem 31,8 tys. zł);
- rozdział 85295: w marcu 0,1 tys. zł, a od kwietnia do grudnia od 6,4 tys. do 7,4 tys. zł – na podstawie wniosków GOPS przesyłanych do PUW (ogółem 61,7 tys. zł).

Gmina zwróciła do budżetu państwa 7 stycznia 2014 r., w terminie określonym w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, środki dotacji w łącznej kwocie 5,9 tys. zł (4,6 tys. zł w rozdziale 85212, 1,1 tys. zł w rozdziale 85213 i 0,2 tys. zł w rozdziale 85295), których nie wykorzystano z powodu uchylenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego dwóm uprawnionym, a także mniejszej od planowanej liczby urodzeń oraz osób uprawnionych do świadczeń.

Nie stwierdzono przypadku niepełnego wykorzystania dotacji i konieczności jej zwrotu z powodu późnego jej otrzymania.

(dowód: akta kontroli str. 196-221, 798-815, 836-874)

W 2013 r. Wójt Gminy wystąpił do Wojewody Pomorskiego o zwiększenie dotacji na realizację zadań zleconych – z powodu konieczności dostosowania ich wysokości do faktycznych potrzeb – w rozdziałach:

- 75011: 13,0 tys. zł na remont i wyposażenie Sali Ślubów oraz pomieszczeń kierownika Urzędu Stanu Cywilnego (ww. kwoty nie otrzymano);
- 85195: o 0,1 tys. zł na sfinansowanie kosztów wydania decyzji z zakresu opieki zdrowotnej w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryteria dochodowe (ww. kwoty nie otrzymano).

(dowód: akta kontroli str. 222, 798-800, 875-882)

Przyznana Gminie przez Wojewodę Pomorskiego na 2013 r. wysokość dotacji na zadania zlecone zapewniała pełną realizację tych zadań, za wyjątkiem zadań związanych z wydawaniem decyzji w sprawach świadczeniobiorców, innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁰ (dalej: „ustawa o świadczeniach”), których wykonanie Gmina dofinansowała środkami własnymi w kwocie 0,1 tys. zł na wynagrodzenie pracownika socjalnego GOPS, usługi pocztowe oraz papier, kwestionariusz wywiadu i inne druki. Wydatki na realizację tego zadania poniesione zostały ze środków własnych Gminy.

Z wyjaśnień Wójta Gminy wynika, że dofinansowania w 2013 r. środkami własnymi zadań zleconych nie wpłynęło na realizację planowych zadań własnych Gminy.

Gmina nie dochodziła w 2013 r. świadczenia, o którym mowa w art. 49 ust. 6 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹¹.

(dowód: akta kontroli str. 801-805, 814-815, 874-875)

Gmina przekazała w 2013 r. do GOPS środki dotacji na zadania zlecone w rozdziałach 85212, 85213, 85228 i 85295 w terminie od jednego do siedmiu dni

⁹ GOPS nie złożył wniosku o środki finansowe w rozdziale 85213 na sierpień 2013 r.

¹⁰ Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 ze zm.

od dnia ich otrzymania. Z informacji Kierownika GOPS wynika, że umożliwiało to pełne i terminowe wykonanie tych zadań.

W 2013 r. GOPS nie występował do Wójta Gminy o dodatkowe środki na realizację zadań zleconych lub o przyspieszenie ich przekazania.

(dowód: akta kontroli str. 201-202, 207-214, 836-874)

2.2. Wykorzystanie i rozliczenie udzielonych Gminie dotacji na zadania zlecone zbadano na podstawie wydatków na następujące zadania:

a) zwrot podatku (rozdział 01095):

Gmina na postępowania w sprawie zwrotu podatku otrzymała od Wojewody Pomorskiego dotację w kwocie 535,6 tys. zł, zgodnie z wnioskami o przekazanie:

- zawierającymi dane wymagane przepisami § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 sierpnia 2006 r. w sprawie przekazywania gminom dotacji celowej na postępowanie w sprawie zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej i jego wypłatę¹² (dalej: „rozporządzenie w sprawie przekazywania dotacji na postępowania w sprawie zwrotu podatku”);
- złożonymi przez Wójta Gminy do PUW: 14 marca 2013 r. i 18 września 2013 r. (korekta wniosku: 20 września 2013 r.), tj. w terminach określonych w przepisach § 2 ust. 3 ww. rozporządzenia.

Wnioskowana kwota dotacji (535,6 tys. zł) wynikała ze złożonych przez producentów rolnych do Urzędu w lutym i sierpniu 2013 r. 114 wniosków¹³ (na kwotę 525,0 tys. zł) oraz kosztów ustalenia i wypłacenia zwrotu podatku, ponoszonych przez Gminę (10,6 tys. zł, tj. 2% kwoty dotacji wypłaconej producentom – zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy o zwrocie podatku).

(dowód: akta kontroli str.223-234, 255-265, 752-757, 822-826)

Badanie wszystkich 114 przeprowadzonych w Urzędzie w 2013 r. postępowań w sprawie zwrotu podatku, zakończonych wydaniem decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 525,0 tys. zł, wykazało, że:

- wnioski o zwrot podatku zostały złożone przez producentów rolnych w lutym i sierpniu, tj. w terminach określonych w art. 6 ust. 1 ustawy o zwrocie podatku;
- wnioski o zwrot podatku sporządzono według obowiązującego wzoru¹⁴, przy czym 70 z nich nie zawierało części danych lub innych elementów, wymaganych przepisami;
- do wniosków dołączono faktury VAT lub ich kopie, stanowiące dowód zakupu oleju napędowego w okresie sześciu miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku (art. 6 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy);
- na wszystkich fakturach VAT lub ich kopiach dołączonych do wniosków o zwrot podatku adnotację: „przyjęto w dniu...do zwrotu części podatku akcyzowego” umieszczał pracownik Urzędu nieposiadający stosownego

¹² Dz. U. Nr 160, poz. 1132 ze zm.

¹³ W I półroczu 2013 r. producenci rolni złożyli 68 wniosków, a w II półroczu 2013 r. 46 wniosków.

¹⁴ Wzór wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (dalej: „wzór wniosku o zwrot podatku”) stanowił załącznik do obowiązujących w 2013 r.: do 23 lipca 2013 r. – rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2012 r., poz. 87), a od 24 lipca 2013 r. – rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 czerwca 2013 r. w sprawie wzoru wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej (Dz. U. z 2013 r., poz. 789).

upoważnienia, tj. osoba niespełniająca wymogów określonych przepisami art. 6 ust. 4 ww. ustawy;

- decyzje o zwrocie podatku, wydane terminowo, zawierały m.in. limit ustalony w sposób określony w art. 4 ust. 2 ww. ustawy i kwotę zwrotu podatku (art. 5 ust. 3 ww. ustawy), przy czym w 13 decyzjach limit zwrotu został ustalony na podstawie innej powierzchni użytków rolnych niż wskazana przez producentów rolnych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy, zawartym we wnioskach;
- zwrotów podatku dokonano w terminach określonych w art. 7 ust. 1 ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli str.261-589)

Wydatki z tytułu zwrotu podatku zaksięgowano na koncie 130 „Rachunek bieżący jednostki”, a koszty z tym związane na koncie 409 „Pozostałe koszty rodzajowe”, w § 4430 „Różne opłaty i składki, zgodnie z przepisami – odpowiednio – załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁵ i załącznika nr 4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹⁶.

(dowód: akta kontroli str. 590-594)

Okresowe i roczne rozliczenia dotacji oraz okresowe i roczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku zawierały dane zgodne z ewidencją księgową prowadzoną w Urzędzie i zostały przekazane Wojewodzie Pomorskiemu w terminach określonych w § 6 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie przekazywania dotacji na postępowanie w sprawie zwrotu podatku.

(dowód: akta kontroli str. 203, 235-254, 590-594, 752-756)

Powyższe zadanie (ujęte w regulaminie organizacyjnym Urzędu¹⁷) realizował w 2013 r. jeden pracownik Urzędu, zatrudniony w Referacie Finansowo-Budżetowym na stanowisku podinspektora ds. księgowości podatkowej i opłat¹⁸.

Upoważnienie do wydawania decyzji w sprawie zwrotu podatku w imieniu Wójta Gminy posiadał Skarbnik Gminy¹⁹, a w przypadku jednoczesnej nieobecności Wójta Gminy i Skarbnika Gminy – Zastępca Wójta Gminy²⁰.

(dowód: akta kontroli str. 4-33, 223-225, 814-815)

- b) finansowanie kosztów wydawania decyzji potwierdzającej prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy o świadczeniach (rozdział 85195):

¹⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 289.

¹⁶ Dz. U. Nr 38, poz. 207 ze zm.

¹⁷ Załączniki nr 1 do zarządzeń Wójta Gminy w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu: nr 62/2012 z 26 czerwca 2012 r. i nr 16/2013 z 29 marca 2013 r.

¹⁸ Zakres obowiązków z 28 czerwca 2012 r.

¹⁹ Upoważnienie z 29 grudnia 2010 r. do wydawania decyzji administracyjnych, postanowień i zaświadczeń w sprawach indywidualnych z zakresu działania stanowisk pracy w ramach Referatu Finansowo-Budżetowego Urzędu.

²⁰ Upoważnienie z 29 grudnia 2010 r.

Wójt Gminy upoważnił do załatwiania spraw oraz wydawania decyzji, dotyczących potwierdzenia prawa do świadczenia opieki zdrowotnej ww. świadczeniobiorcom Kierownika GOPS. W 2013 r. wydano trzy decyzje w powyższym zakresie – wszystkie potwierdzające świadczeniobiorcom prawo do świadczenia (w 2012 r. takie prawo potwierdzono pięciu osobom, a w 2011 r. – jednej). W kolejnych latach wszystkim ww. osobom potwierdzano takie prawo po raz pierwszy. Wskaźnik osób, którym potwierdzono ww. prawo w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosił: w 2013 r. 0,63, w 2012 r. 1,05, a w 2011 r. 0,21.

(dowód: akta kontroli str. 726, 836-874)

Dokumentacja niezbędna do wydania decyzji w ww. sprawach (m.in. wnioski, potwierdzenia posiadania obywatelstwa polskiego i zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, rodzinne wywiady środowiskowe) przygotowywana była przez GOPS.

Gmina nie otrzymała z budżetu państwa dotacji na sfinansowanie kosztów realizacji powyższego zadania (szczegółowo opisano w pkt 2.1. wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 198-199, 726, 814-815, 836-882)

- c) wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (rozdział 85212):

Nadzór nad realizacją (na podstawie udzielonych Kierownikowi GOPS upoważnień²¹) ww. zadania przez GOPS sprawował Wójt Gminy.

(dowód: akta kontroli str. 595-598)

Z otrzymanych na realizację powyższego zadania 2.440,0 tys. zł GOPS wydatkował 2.435,4 tys. zł (99,8%). Nie wykorzystano 4,6 tys. zł z powodu uchylenia prawa do świadczenia pielęgnacyjnego dwóm uprawnionym, a także mniejszej od planowanej liczby urodzeń oraz osób uprawnionych do świadczeń.

W 2013 r. środki dotacji w rozdziale 85212 wykorzystano na wypłatę: 10.311 zasiłków rodzinnych (mniej, niż w 2012 r. i w 2011 r. o – odpowiednio – 10,9% i 25,5%), 3.252 świadczeń pielęgnacyjnych (więcej, niż w 2012 r. i w 2011 r. o – odpowiednio – 2,7% i 9,6%), 40 jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka (więcej o 5%, niż w 2012 r. i mniej o 20%, niż w 2011 r.), 621 składek emerytalno-rentowych (mniej o 23,0%, niż w 2012 r. i więcej o 7,9%, niż w 2011 r.) oraz 1.464 świadczeń z funduszu alimentacyjnego (więcej o 10,0%, niż w 2012 r. i mniej o 7,5%, niż w 2011 r.).

Średnia liczba rodzin pobierających w 2013 r.:

- świadczenia rodzinne wyniosła 448 i była mniejsza, niż w 2012 r. i 2011 r. o – odpowiednio – 2,7% i 4,7%;
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosła 66 i była mniejsza, niż w 2012 r. i 2011 r. o – odpowiednio – 10,6% i 6,1%.

Zadanie realizowane było przez pracowników GOPS w latach 2011-2013 w wymiarze (średniorocznie) dwóch etatów.

Koszty obsługi:

²¹ Zarządzenia Wójta Gminy Lichnowy: nr 32/09 z 1 lipca 2009 r. i nr 39/10 z 14 czerwca 2010 r.

- ww. świadczeń i składek (wynagrodzenia i wydatki rzeczowe) wyniosły w 2013 r. 63,5 tys. zł (z tego 56,1 tys. zł na obsługę świadczeń rodzinnych i 7,4 tys. zł na obsługę wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego) i były niższe, niż w 2012 r. i 2011 r. o – odpowiednio – 6,1% i 3,3%;
- jednego świadczenia/składki w latach 2011-2013 wyniosły odpowiednio 4 zł, 4 zł i 5 zł.

W latach 2011-2013 na jeden etat w GOPS, przypisany do realizacji ww. zadania, przypadało (średniorocznie) odpowiednio: 9.036, 8.508 i 7.739 wypłaconych świadczeń i składek.

Otrzymana w 2013 r. dotacja z budżetu państwa pokryła w całości wydatki poniesione przez Gminę na realizację ww. zadania.

Liczba wypłaconych świadczeń i opłaconych składek przypadająca na 1.000 mieszkańców Gminy w latach 2011-2013 wyniosła odpowiednio 3.765, 3.545 i 3.224.

Gospodarstwa domowe, którym wypłacono ww. świadczenia lub opłacono składki w latach 2011 (470), 2012 (440) i 2013 (451), stanowiły – odpowiednio – 33%, 31% i 31% wszystkich gospodarstw w Gminie.

Wyegzekwowane przez Gminę w latach 2011-2013 zaległości alimentacyjne stanowiły – odpowiednio – 9%, 6% i 6% świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych w poszczególnych latach.

Średni miesięczny dochód przypadający na jednego mieszkańca gospodarstwa domowego otrzymującego świadczenie w latach 2011-2013 przed i po jego uzyskaniu wyniósł odpowiednio: 325,0 zł i 471,0 zł, 320,0 zł i 496,0 zł, 341,0 zł i 492,0 zł.

(dowód: akta kontroli str. 4-31, 188-195, 595-664, 836-874).

Wypłata ww. świadczeń przez GOPS traktowana była przez Gminę jako element realizacji przyjętej przez Radę Gminy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na jej terenie²².

(dowód: akta kontroli str. 665-725, 801-813, 836-874)

Nadzór nad realizacją przez GOPS ww. zadania sprawował Wójt Gminy, a czynności w zakresie nadzoru wykonywali: w zakresie merytorycznym Zastępca Wójta Gminy, a w zakresie finansowym Skarbnik Gminy, która otrzymywała z GOPS m.in.: miesięczne informacje o wydatkowaniu środków finansowych, kwartalne sprawozdania: rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych i z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów²³, półroczne i roczne sprawozdania z wykonania planu finansowego.

Ponadto, jak wynika z informacji Kierownika GOPS, raz na kwartał omawiano z Wójtem Gminy realizację zadań zleconych przez GOPS, a raz na pół roku Ośrodek składał Radzie Gminy sprawozdania w formie informacji z jego działalności, zawierające m.in. dane dotyczące wykonania zadań zleconych.

W 2013 r. w GOPS przeprowadzone zostały dwie kontrole: jedna przez Skarbnika Gminy w zakresie wykorzystania środków dotacji za wrzesień 2013 r. oraz druga przez Zastępcę Wójta Gminy w zakresie analizy prawidłowości

²² Uchwała nr XXIII/235/08 Rady Gminy Lichnowy z 30 grudnia 2008 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Lichnowy.

²³ Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.

i zgodności z prawem dokumentacji organizacyjnej oraz dokumentacji kontroli zarządczej. W wyniku powyższych kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

(dowód: akta kontroli str. 4-31, 595-662, 801-813, 836-874)

Ustalone
nieprawidłowości

Badanie wszystkich 114 przeprowadzonych w Urzędzie w 2013 r. postępowań w sprawie zwrotu podatku wykazało nieprawidłowości w postępowaniach zakończonych wydaniem 74 decyzji (64,9% decyzji wydanych w 2013 r.), na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 409,7 tys. zł, polegające na:

- niewezwaniu producentów rolnych, pomimo wymogu art. 64 § 2 kpa, przed wydaniem 70 decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 404,6 tys. zł, do uzupełnienia wniosków, które nie zawierały:
 - w trzech przypadkach: numeru Krajowego Rejestru Sądowego (wymaganego art. 6 ust. 2 pkt 7 ustawy o zwrocie podatku) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 231,6 tys. zł;
 - w 36 przypadkach: pełnej nazwy banku (wymaganej wzorem wniosku o zwrot podatku) – na podstawie ww. decyzji dokonano zwrotu 102,5 tys. zł;
 - w pięciu przypadkach: pisemnej zgody pozostałych współposiadaczy gruntów gospodarstwa rolnego (wymaganej art. 6 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy) oraz pełnej nazwy banku (wymaganej wzorem wniosku o zwrot podatku) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 20,0 tys. zł;
 - w dwóch przypadkach: oświadczenia o powierzchni użytków rolnych, będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego – według stanu na dzień wymagany art. 6 ust. 2 pkt 4 ww. ustawy (1 lutego 2013 r.) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 17,2 tys. zł;
 - w pięciu przypadkach: adresu posiadacza rachunku bankowego (wymaganego wzorem wniosku o zwrot podatku) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 10,3 tys. zł;
 - w dwóch przypadkach: pełnej nazwy banku i adresu posiadacza rachunku bankowego (wymaganych wzorem wniosku o zwrot podatku) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 8,8 tys. zł;
 - w jednym przypadku: pełnej nazwy wnioskodawcy (wymaganej art. 6 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy) – na podstawie decyzji wydanej w wyniku ww. postępowania dokonano zwrotu 4,8 tys. zł;
 - w sześciu przypadkach: numeru NIP producenta rolnego (wymaganego art. 6 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 3,7 tys. zł;
 - w trzech przypadkach: pisemnej zgody pozostałych współposiadaczy gruntów gospodarstwa rolnego (wymaganej art. 6 ust. 2 pkt 5 ww. ustawy) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 2,6 tys. zł;
 - w sześciu przypadkach: numeru NIP producenta rolnego (wymaganego art. 6 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy) oraz pełnej nazwy banku (wymaganej wzorem wniosku o zwrot podatku) – na podstawie decyzji wydanych w wyniku ww. postępowań dokonano zwrotu 2,0 tys. zł;
 - w jednym przypadku: numeru NIP producenta rolnego (wymaganego art. 6 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy), pełnej nazwy banku i adresu posiadacza rachunku bankowego (wymaganych wzorem wniosku o zwrot podatku) – na

podstawie decyzji wydanej w wyniku ww. postępowania dokonano zwrotu 1,1 tys. zł;

- nieprzeprowadzeniu, pomimo wymogu wynikającego z art. 7 kpa, postępowania wyjaśniającego przed wydaniem 13 decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 17,0 tys. zł (w tym dziewięciu, na podstawie których dokonano zwrotu w kwocie 11,9 tys. zł po przeprowadzeniu postępowań z naruszeniem art. art. 64 § 2 kpa, opisanych wyżej), mimo ustalenia w nich limitu na podstawie innej powierzchni użytków rolnych, niż wskazana przez producentów rolnych w oświadczeniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o zwrocie podatku, zawartym we wnioskach.

(dowód: akta kontroli str. 261-589)

Z wyjaśnień:

- podinspektora ds. księgowości podatkowej i opłat w Referacie Finansowo-Księgowym Urzędu, odpowiedzialnego (zgodnie z zakresem obowiązków) za realizację ww. zadań wynika, że przyjmując wnioski nie zauważyła, że nie spełniają one wymogów formalnych;
- Wójta Gminy i Skarbnika Gminy wynika, że pracownik prowadzący postępowania zakończone ww. decyzjami wykazał się nienależytą starannością i nie zastosował prawidłowo procedury postępowania administracyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 4-31, 224, 819-821, 829-835)

Uwaga dotycząca badanej działalności

Na wszystkich fakturach VAT lub ich kopiach dołączonych do wniosków o zwrot podatku (w przypadku wszystkich 114 przeprowadzonych w 2013 r. postępowań, zakończonych wydaniem decyzji, na podstawie których dokonano zwrotu podatku w kwocie 525,0 tys. zł) adnotację: „przyjęto w dniu...do zwrotu części podatku akcyzowego” umieszczał pracownik Urzędu nieposiadający stosownego upoważnienia, tj. osoba niespełniająca wymogów określonych przepisami art. 6 ust. 4 ustawy o zwrocie podatku.

(dowód: akta kontroli str. 223, 267-342)

Z wyjaśnień Wójta Gminy wynika, że uznał za wystarczające dla realizacji wymogu określonego w ww. przepisie powierzenie pracownikowi w zakresie czynności odpowiedzialności za całość zadania związanego z realizacją postępowań w sprawie zwrotu podatku.

W trakcie kontroli Wójt Gminy wydał ww. pracownikowi Urzędu upoważnienie, o którym mowa w art. 6 ust. 4 ww. ustawy²⁴.

(dowód: akta kontroli str. 816-818)

3. Sprawozdawczość budżetowa

Opis stanu faktycznego

Sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami za IV kwartał 2013 r. zostały sporządzone prawidłowo, gdyż wykazane w kolumnie „Wykonanie” tych sprawozdań, w poszczególnych rozdziałach klasyfikacji budżetowej:

- kwoty otrzymanych dotacji (rozdziały: 01097, 75011, 85212, 85213, 85228, 85295);
- kwoty wydatków zrealizowanych przez Urząd (rozdziały: 01095, 75011);

²⁴ Zarządzenie nr 23/2014 Wójta Gmin Lichnowy z 11 marca 2014 r. w sprawie upoważnienia pracownika do wdawania zaświadczeń i podpisywania dokumentów w imieniu Wójta oraz nadania innych upoważnień.

były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej prowadzonej w jednostce (§ 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁵ oraz § 11 ust. 3 pkt 2 i ust. 4 pkt 2 załącznika nr 39 do ww. rozporządzenia).

Wykazane w kolumnie „Plan po zmianach” ww. sprawozdań kwoty dochodów z tytułu przyznanych z budżetu państwa dotacji oraz planowane wydatki Urzędu na zдания zlecone – finansowane z dotacji, były zgodne z danymi wynikającymi z ww. ewidencji księgowej oraz planem finansowym jednostki (zgodnie z wymogiem § 11 ust. 3 pkt 1 i ust. 4 pkt 1 załącznika nr 39 do ww. rozporządzenia).

Ww. sprawozdania sporządzono w terminie określonym w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej²⁶.

Złożone przez GOPS w terminie sprawozdania jednostkowe Rb-50 zostały sprawdzone pod względem formalno-rachunkowym przez Skarbnika Gminy, która korzystała z uprawnienia do kontrolowania ich merytorycznej prawidłowości poprzez sprawdzenie zgodności planu finansowego GOPS na zadania zlecone z planem wydatków budżetowych Urzędu. Ponadto weryfikując sprawozdania żądano dodatkowo przedłożenia rozliczenia środków z otrzymanych dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne i zlecone, na podstawie którego dokonywano weryfikacji salda kont rozliczenia wydatków budżetowych GOPS.

(dowód: akta kontroli str. 203-214, 590-594, 727-794, 801-813)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

4. Płatności i dotacje celowe na realizację projektów finansowanych z udziałem środków europejskich w ramach zadań zleconych

Opis stanu faktycznego

W 2013 r. Gmina nie realizowała w ramach zadań zleconych projektów finansowanych lub współfinansowanych ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (2007-2013).

(dowód: akta kontroli str. 795-797)

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁷ (dalej: „ustawa o NIK”), wnosi o:

- podjęcie działań w celu wyeliminowania przypadków nieprawidłowości w prowadzeniu postępowań administracyjnych w sprawie ustalania i wypłaty zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

²⁵ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

²⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 119.

²⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 28 marca 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Kontroler
Milena Szymańska
inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

DYREKTOR
Delegatury NIK w Gdańsku

dr inż Alicja Joanna Szczepaniak

